

KALENDARIUM BURSZTYNOWEGO SZLAKU

spisała: Dominika Zaręba, 2009

1996, sierpień:

W Bańskiej Szczawnicy (Słowacja) powstaje idea Programu Bursztynowy Szlak. Pomysłodawcami inicjatywy łączącej trzy kraje – Węgry, Słowację i Polskę – są: **Krystyna Wolniakowski** – jedna z założycielek EPCE (Environmental Partnership for Central Europe – organizacji środkowoeuropejskiej, z której zrodziły się fundacje krajowe, takie jak Fundacja Partnerstwo dla Środowiska w Polsce) oraz **Bill Moody** z Fundacji Braci Rockefellerów (Rockefeller Brothers Fund).

1997:

Zostaje zarejestrowana Fundacja Partnerstwo dla Środowiska, polski koordynator Programu Bursztynowy Szlak.

1998-2000:

Fundacja Braci Rockefellerów – Rockefeller Brothers Fund – udziela trzem fundacjom – z Polski (Fundacja Partnerstwo dla Środowiska), Słowacji (Nadacia Ekopolis) i Węgier (Okotars Alapítvány) – dotacji celowej na rozwój koncepcji Bursztynowego Szlaku jako korytarza dziedzictwa pomiędzy Budapesztem a Krakowem. Jak czytamy w pierwszych materiałach informacyjnych Bursztynowego Szlaku:

„Celem Programu jest wspieranie i aktywizowanie działań społeczności lokalnych na rzecz zrównoważonego rozwoju, opartego o poszanowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego regionów leżących na historycznym szlaku handlowym. Program stwarza małym środowiskom okazję do budowania własnego rozwoju w oparciu o posiadane zasoby środowiskowe i kulturalne, wspiera odnowę zapomnianych lub zarzuconych zwyczajów, chroni i eksponuje unikalną architekturę czy rzeźbę terenu, przyczynia się do rozwiązywania istotnych problemów ekologicznych. Jesteśmy przekonani, że dzięki silnym lokalnym partnerom na Szlaku Bursztynowym stworzymy bogatą sieć przykładów i pomysłów na zrównoważony rozwój »małych ojczyzn«, przykładów dobrej praktyki, które będą rozprzestrzeniać się wzdłuż ekologicznych korytarzy, pełniących dawnymi czasy funkcje handlowe i rozwojowe oraz pobudzających kontakty kulturowe ludzi z różnych krajów i regionów.”

Celami szczegółowymi pierwotnego Programu Bursztynowy Szlak są:

- wspieranie oddolnych inicjatyw lokalnych i liderów na terenach wiejskich poprzez małe dotacje;
 - rozwój sektora organizacji pozarządowych na terenach wiejskich wzdłuż korytarza Bursztynowego Szlaku;
 - wzmocnienie współpracy transgranicznej pomiędzy organizacjami i mieszkańcami regionów przygranicznych;
4. zwiększenie świadomości i wiedzy mieszkańców regionów na szlaku w zakresie wspólnej historii i dziedzictwa kulturowego.

W początkowej fazie realizacji Bursztynowego Szlaku jest to głównie program małych dotacji mający na celu aktywizację lokalnych społeczności i angażowanie ich we wspólne inicjatywy związane z ochroną dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego w korytarzu od Budapesztu do Krakowa.

W 2000 roku pierwszym przyczółkiem Bursztynowego Szlaku na północ od Krakowa staje się Opatów. Tutaj zostaje zorganizowany i odtworzony po ponad 100 latach uśpienia Jarmark

Opatowski na Bursztynowym Szlaku. Impreza ta staje się ważnym bodźcem do rewitalizacji i ożywienia opatowskiego rynku. W 2000 i 2001 roku na Jarmark Opatowski przyjeżdżają producenci lokalnych produktów z Węgier, Słowacji i Moraw.

2001–2003:

Bursztynowy Szlak istnieje jako program dotacyjny. Dzięki wsparciu Fundacji Braci Rockefellerów i innych darczyńców w 3 krajach zostaje udzielonych ponad 300 małych dotacji dla ponad 100 partnerów lokalnych na łączną kwotę blisko 400 tys. dolarów.

W tym okresie na Bursztynowym Szlaku w Polsce powstają 3 grupy partnerskie i blisko 15 nowych lokalnych organizacji pozarządowych, które dzisiaj są liderami w swoich regionach. Są to np. Stowarzyszenie na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju „Przysłop” w Zawoi-Przysłop, Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Na Bursztynowym Szlaku” w Lanckoronie, Stowarzyszenie Twórców „Pasja” w Jordanowie, Babiogórskie Stowarzyszenie „Zielona Linia” w Stryszawie, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Nowej Huty i in.

Prowadzona jest ożywiona współpraca międzynarodowa i transgraniczna. Odbywa się ponad 50 międzynarodowych wyjazdów studyjnych, warsztatów i lokalnych imprez na Bursztynowym Szlaku. W ramach projektu „Wyszechradszka sieć ekomuzeów” na Bursztynowym Szlaku powstaje pięć pierwszych ekomuzeów.

W 2001 roku Bursztynowy Szlak z Budapesztu do Krakowa przejeżdżają na rowerze pierwsi cykliści – **Meredith i Oliver Seikel** z USA. Po ich podróży powstaje międzynarodowy produkt turystyczny „Rowerem i pieszo przez Szlak Bursztynowy Budapeszt – Kraków” wprowadzony na rynek amerykański przez biuro podróży Greenways Travel Club.

W 2001 roku Program Bursztynowy Szlak Budapeszt – Kraków staje się częścią środkowoeuropejskiego Programu Zielone Szlaki – Greenways (Central and Eastern European Greenways) i zostaje podjęta decyzja o stworzeniu, w oparciu o Program Bursztynowy Szlak, zielonego szlaku pod nazwą „Bursztynowy Szlak – Greenways”. Powstają pierwsze bursztynowe szlaki rowerowe – pętle lokalne, m.in. „Dookoła Babiej Góry”, Bystra Sidzina i Jordanów, Stryszów oraz Lanckorona.

Zostają opublikowane pierwsze przewodniki turystyczne po regionach i miejscach na Bursztynowym Szlaku, których wydawcą jest Wydawnictwo Bezdroża: *Lanckorona. Miasteczko na wzgórzu, Przysłop. Z widokiem na Babią Górę i Opatów. Miasto na Bursztynowym Szlaku.*

Podejmujemy współpracę z Akademią Sztuk Pięknych w Krakowie, Wydziałem Form Przemysłowych w zakresie projektowania elementów infrastruktury i sztuki użytkowej na Bursztynowym Szlaku i organizacją dorocznych wystaw artystycznych studentów. W ramach współpracy powstaje także ostateczna wersja logo Bursztynowego Szlaku.

2004:

Bursztynowy Szlak Greenways na polskim odcinku Lipnica Wielka – Kraków zostaje oznakowany jako trasa rowerowa. Znakowanie szlaku jest prowadzone wspólnie z krakowskim Oddziałem PTTK oraz 11 gminami na Bursztynowym Szlaku (Jabłonka, Lipnica Wielka, Zawoja, Stryszawa, Sucha Beskidzka, Zembrzyce, Stryszów, Lanckorona, Kalwaria Zebrzydowska, Skawina, Kraków) dzięki dotacji z Ministerstwa Gospodarki (Departament Turystyki). Powstaje także pierwsza mapa Bursztynowego Szlaku wydana przez Wydawnictwo Compass.

W Krakowie-Nowej Hucie otwieramy pierwszą miejską pętlę Bursztynowego Szlaku pn. „Zielony Szlak – Nowa Huta-Dłubnia”.

Szlak Bursztynowy przemierza grupa dziennikarzy w ramach study touru organizowanego wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną.

Współczesnym symbolem Bursztynowego Szlaku staje się jarzębina (*Sorbus aucuparia*), którą dzieci i młodzież sadzą każdego roku wzdłuż trasy i w pobliżu atrakcji turystycznych. W ten sposób Szlak Bursztynowy zostaje ozdobiony kilkoma tysiącami jarzębin. To piękne drzewo występuje w regionach, przez które biegnie szlak, a pomarańczowy kolor owoców jarzębiny przywołuje na myśl bursztyn.

Organizujemy pierwszą pilotażową kampanię promocji produktów lokalnych z Bursztynowego Szlaku oznakowanych metką z logo Bursztynowego Szlaku. W Lanckoronie powstaje sklep-galeria lokalnych produktów „Pod Gontem”, a w Stryszawie „Babiogórski Sklepik”.

2005–2008:

Szlak Bursztynowy rusza na północ! Powstaje koncepcja stworzenia Bursztynowego Szlaku na odcinku Kraków – Gdańsk, w którą angażują się nowi partnerzy. Ważnymi regionami dla rozwoju szlaku stają się województwa świętokrzyskie i mazowieckie, z kluczowymi ośrodkami rozwoju szlaku m.in. w Bałtowie, Lipsku, Pionkach, Zielonce.

W ramach projektu „Gospodarka Społeczna na Bursztynowym Szlaku” Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL powstają trzy firmy społeczne tworzące produkty turystyki dziedzictwa na Bursztynowym Szlaku: Allozaur Sp. z o.o. w Bałtowie przy Stowarzyszeniu na rzecz Rozwoju Gminy Bałtów „Bałt”, „Horyzonty ITD” w Lanckoronie przy Stowarzyszeniu „Na Bursztynowym Szlaku” oraz „GreenTraveller” w Suchej Beskidzkiej przy Babiogórskim Stowarzyszeniu „Zielona Linia”. Zostaje także opublikowana seria przewodników turystycznych po miejscach Bursztynowego Szlaku, takich jak Bałtów, Lanckorona i Sucha Beskidzka. Bursztynowy Szlak jako produkt turystyczny jest promowany na targach międzynarodowych (ITB w Berlinie) oraz ogólnopolskich. Idea Bursztynowego Szlaku jest także upowszechniana poprzez artykuły prasowe i wywiady w ramach cyklicznego dodatku do czasopisma „Miesiąc w Krakowie”.

Uruchamiamy stronę internetową www.szlakbursztynowy.pl i www.ambertrail.info, rejestrujemy logo Bursztynowego Szlaku w Urzędzie Patentowym oraz tworzymy promocyjną prezentację multimedialną o Bursztynowym Szlaku.

W 2006 roku (10 lat od powstania idei Bursztynowego Szlaku) wspólnie z ASP w Krakowie, pod patronatem Konsulatu USA, organizujemy wystawę prac studentów pt. *EKOART* i seminarium poświęcone Bursztynowemu Szlakowi. Podczas seminarium zostają wyróżnione osoby, które szczególnie przyczyniły się do rozwoju Bursztynowego Szlaku, a wśród nich: **ojciec Romuald Wilk** (Stowarzyszenie na rzecz Zrównoważonego Rozwoju „Przysłop”), **Renata Bukowska** (Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Na Bursztynowym Szlaku”) oraz **Krzysztof Kwatera** (Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Nowej Huty).

W 2007 roku zostają podpisane strategiczne porozumienia na rzecz rozwoju Bursztynowego Szlaku – z Zarządem Głównym PTTK, Urzędem Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego oraz Mazowiecką Regionalną Organizacją Turystyczną. Na granicy województw świętokrzyskiego i mazowieckiego, w Bałtowie i Siennie, ustawiamy pierwsze symboliczne znaki Bursztynowego Szlaku.

W 2008 roku zostają podpisane porozumienia na rzecz rozwoju Bursztynowego Szlaku z Urzędem Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego oraz Prywatną Wyższą Szkołą Ochrony Środowiska w Radomiu.

Zostają także ukonstytuowani lokalni koordynatorzy odcinków Bursztynowego Szlaku na całej jego trasie.

Ewolucja logo Bursztynowego Szlaku

<p>Pierwszy projekt logo opracowany przez Słowaków 1999</p>	<p>Konkurs na logo 2000 nowe logo opracowane przez Wojciecha Bosaka</p>	<p>Logo uproszczone stosowane w latach 2001-2003</p>	<p>Konkurs na poprawę logo na krakowskiej ASP nowe logo opracowane przez Annę Szwałę</p>
			
			<p>Logo ostateczne po dodaniu słowa GREENWAYS zarejestrowane w Urzędzie Patentowym (Biuletyn Urzędu Patentowego Nr 24 (859) z 2006 roku pod numerem 314621</p>
			